

**ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
У ЗАПОБІЖНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
УКРАЇНИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ – ОДИН ІЗ
ПЕРСПЕКТИВНИХ НАПРЯМІВ ПРОТИДІЇ ВОЄННИЙ
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ**

Dr. Oksana Topchii,

*Visiting Research Fellow at Sheffield Hallam University,
England*

Ілінський Олександр Валерійович

*аспірант кафедри кримінального права і процесу
Державний податковий університет
м. Ірпінь, Україна*

Як показали результати вивчення змісту міжнародно-правових актів, які стосуються зазначеної теми дослідження, практично в усіх із них (загального, спеціального та безпосереднього спрямування) визначені конкретні напрями протидії воєнним транснаціональним організованим злочинним угрупованням, які в умовах відкритої агресії росії проти України (2022-2026 рр.) варто більш активно та ефективно використовувати правоохоронними органами нашої держави. Зокрема, у ст. 28 Загальної декларації прав людини (а, це відносить до норм загального характеру) мова йде про те, що людина має право на міжнародний порядок, при якому її права і свободи, що закріплені в цій Декларації, можуть бути здійснені у повній мірі, що, без сумніву, досить важливо з огляду запобігання і протидії діяльності на території будь-якої національної держави транснаціональних воєнних організованих злочинних угруповань (ПВК «Вагнер», ДШРГ «Русич», ПВК «Поток», ін.) [1]. Більш того, як це очевидно зі змісту ст. 3 Конституції України, забезпечення даного основоположного права людини є одним із головних обов'язків держави. Ще більш категорично, у сенсі предмета даного дослідження, сформульовано зміст ст. 30 Декларації, у якій зазначено, що жодна держава (як от, росія) та група осіб (наприклад, транснаціональна воєнна злочинна організація) не вправі займатись діяльністю, спрямованою на знищення, закріплених у даному юридичному акті, прав і свобод людини [2].

Аналогічні вимоги закріплені й в міжнародно-правових актах спеціального спрямування. Так, у п. 2 ст. 3 так званої «Палермської Конвенції» з цього приводу зазначено, що злочин носить транснаціональний характер, якщо: а) таке кримінальне

правопорушення вчинено у двох і більше державах; б) таке суспільно небезпечне діяння вчинене в одній державі, але його готування, планування, керівництво тощо здійснювалось в іншій державі; в) така протиправна поведінка реалізовувалась учасниками організованої злочинної групи в одній державі, яка вчиняє кримінальні правопорушення у більш ніж одній державі; г) така злочинна діяльність здійснюється в одній державі, але її суспільно небезпечні наслідки мають місце в іншій державі.

Саме зазначені ознаки є, як свідчить практика [1], характерні для діяльності транснаціональних воєнних злочинних організацій на території України, а тому мають стати об'єктивними критеріями при кваліфікації вчинених ними кримінальних правопорушень та для закріплення у чинному Кримінальному кодексі (КК) України спеціального складу злочину «Створення, керівництво або участь у воєнній транснаціональній злочинній організації».

Такі ж нормативно-правові приписи визначені й в міжнародних джерелах конкретного характеру, які регулюють сферу запобігання та протидії вказаному вище виду злочинності. Зокрема, у ст. 16 Міжнародної конвенції про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців у зв'язку з цим зазначено, що вказаний міжнародно-правовий акт застосовується з метою забезпечення реалізації тих норм, які стосуються міжнародної відповідальності держав, а також для створення належних гарантій для права збройного конфлікту та міжнародного права, включаючи положення, які мають пряме відношення до статусу комбатантів або військовополонених.

У такому ж контексті визначені правові заборони щодо діяльності воєнних транснаціональних злочинних організацій й в інших міжнародно-правових актах, що, у свою чергу, створило належне юридичне підґрунтя для закріплення в національному законодавстві окремих складів кримінальних правопорушень щодо формування, керування та участі у таких суспільно небезпечних об'єднань. Як приклад, можна назвати положення ст. 17 Конституції України, у якій зазначено, що на території нашої держави забороняється функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом. А, це, у свою чергу, зобов'язує національні правоохоронні органи більш повно та детально вивчати зміст міжнародно-правових джерел, що стосуються протидії воєнним транснаціональним злочинним організаціям, позаяк протиправна діяльність яких виступає реальною загрозою для національної безпеки України [3, с. 169-176].

Таким чином, слід визнати, що особливо актуальним це питання є для України, на території якої як у часи гібридної війни росії проти нашої країни (2014-2022 рр.), так і в період відкритої воєнної агресії цієї держави (2022-2026 рр.) у складі її збройних сил активно діють зазначені

злочинні організації, які не тільки нехтують правилами ведення війни, вчиняють воєнні злочини, застосовують насильство щодо мирного населення на окупованих територіях тощо, але вчиняють й інші суспільно небезпечні діяння підвищеного рівня, спрямовані на повне знищення Української нації як такої (ст.ст. 441, 442, 442¹, ін. КК).

Література:

1. Сотніков Д. Крім «Вагнера»: які ще ПВК із росії воюють в Україні. *Deutsche Welle*. 2023. URL: <https://www.dw.com/uk/krim-vagnera-aki-se-pvk-iz-rosii-vouut-v-ukraini/a-66035104>

2. Кордій Н. Наскільки загальною є Загальна декларація прав людини? Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал. 2020. № 12. URL: <https://nauka-online.com/publications/jurisprudence/2020/12/naskolko-obshhaya-vseobshhaya-deklaratsiya-prav-cheloveka/>.

3. Репан І., Єлаєв Ю. Доктринальне дослідження принципу аналогії закону та права в кримінальному провадженні України. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 1 (78). С. 169-176.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-589-4-35>

ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛИКИХ ДАНИХ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ РЕСУРСІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Форос Ганна Володимирівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувачка кафедри кримінального аналізу
та інформаційних технологій,
підполковник поліції*

*Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Король Георгій Вікторович

*здобувач інституту права та безпеки,
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Розширення цифрових технологій та зростання обсягів даних відкриває нові можливості для правоохоронних органів у прогнозуванні злочинності та оптимальному використанні ресурсів. Зростаюча складність злочинних схем, кіберзагрози та мобільність злочинців